

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII Ч. 200. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 29-го серпня 1939.

No. 200. Jersey City, N. J., Tuesday, August 29, 1939.

VOL XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: Bergen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: Bergen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ПИЛЬНО СЛІДКУЄ ЗА ПОДІЯМИ В ЄВРОПІ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт постійно сидить у своїй бібліотеці, нараджується часто з секретарем Голлом і пильно студіює звідомлення, що надходять з американських амбасад в Європі. Президент планує зробити ще один тяг в цілі збереження миру, який цього вимагала війна.

НІМЕЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ ПОСПІШНО ВИІХАВ З НЬО ЙОРКУ.

НЬО ЙОРК. — Хоч день передтим команда німецького пасажирського корабля „Сейнт Луїс“ заявляла, що не має жадних приказів поспішати додому, і навіть підкресляла, що за пару днів прибуде до Нью Йорку другий німецький корабель, Європа, то проте минулої неділі той корабель поспішно виїхав з Нью Йорку, не беручи з собою ніяких пасажирів. Догадуються, що він дістав приказ негайно вертатись.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ВОДНИЙ ЛІТАК ВЕРТАЄТЬСЯ.

ПОРТСМУТ. — Так як німецький корабель „Сейнт Луїс“, виїхав кілька днів скоріше до Європи, не забравши пасажирів, французький водний літак. Наглий поворот стоїть у зв'язку з воєнним напруженням.

ХИБИ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ.

ПЛЕТСБЕРГ. — Великі військові маневри американської армії виказали, що та армія має ще великі недомогання і не є повною готова до війни. Ці недомогання виявляла найбільше „національна гвардія“, яка не мала належного вишколу.

ЄП. БОГАЧЕВСЬКИЙ БЕРЕ АКТИВНУ УЧАСТЬ У „ПАКС РОМАНА“.

НЬО ЙОРК. — Вісімнадцятий католицький конгрес „Пакс Романа“ буде офіційно відкритий наступної суботи Службою Божою в катедрі св. Патрика в Нью Йорку. Президіювати буде архієпископ Нью Йорку, Спелман, а проповідь виголосить президент університету Фордгем, священник Генон. Другого дня в каплиці цього університету відправити українську Службу Божу український греко-католицький єпископ в Америці, Константин Богачевський.

УСПІХ СОЮЗОВОГО ДНЯ.

ДІТРОЙТ. — Другий річний День Українського Народного Союзу, що відбувся минулої неділі в Дітроїті, був великим успіхом. Було прийнятих коло 3,000 людей. Промови виголосили: о. Побуцький, п. Чарнецький, п. Дуда, д-р Яців, п. Шустакевич і інші.

СТАРЕЦІ АСКЕРАЦІЇ БУДУТЬ ВИПЛАЧУВАТИ ВСЮДИ.

НЬО ЙОРК. — Внаслідок деякої зміни в постановках Федерального Обезпеченого Акту старечі ренти, що випливають із суспільного державного забезпечення, будуть виплачувати всюди, навіть по чужих краях, колиб ті, що їм ті пенсії належаться, виїхали за границю і там хотіли жити. Свої ренти вони одержували через американський консулят.

БУДУТЬ БУДУВАТИ ДЕШЕВІ ДОМИ.

ВАШИНГТОН. — Адміністрація мешкальних домів затвердила проект, на основі якого негайно приступлять до будови дешевих домів, по ціні \$2,500. Ці дома можна буде набути на легких умовах. Правдоподібно, що не 10, лише 5 відсотків загальної ціни будуть жадати при купні.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОМИСЛ ГОТОВИЙ ДО СВОЇХ ЗАВДАНЬ.

НЬО ЙОРК. — Представники американського промислу заявили, що вони готові вразі потреби високо піднести видатність американських фабрик. Сподіваються, що на випадок війни з великим прискоренням будуть працювати фабрики літаків. Цього року Америка продала на сто мільйонів доларів літаків. З тих трошей сорок мільйонів пішло на працю.

ОСНОВНІ ДОСЛІДИ ПРО „ГЕЙ ФІВЕР“.

ВАШИНГТОН. — Учені зачнуть небагом широкі дослідження над причинами „гей фівера“. Вони дотепер ствердили, що ця широко поширена недуга, приходить з пилом певних цвітів і зерен. Але тепер вони ще хочуть усталисти, як високо та звідки той пил приходить. В тій цілі вчені будуть зноситись літаками вгору і там будуть досліджувати. Дослідження будуть над цілими Злученими Державами, а також над Пацифіком, а навіть засягнути аж до Китаю.

МАЛА „ЧЕРВОНА ПАРАДА“.

НЬО ЙОРК. — Комуністична „Ліга Миру і Демократії“ влаштувала „параду“, на основі якої мала переконатись, до якої міри зле відбився на комуністів в Америці мир, заключений між Сталіном і Гітлером. Показалося, що цей мир дуже зле відбився. Бо коли інші паради, влаштовані цією організацією, притягали коло 15,000 людей, то ця парада притягнула ледви чотири тисячі. Провідники паради старались виправдувати Сталіна, але серед рядового членства було недовіра і заколот.

УТЕЧА НІМЦІВ З ПОЛЬЩІ.

Радіо овітлина представляє німецькі родини, що несуть усі свої земні посілости, як вони втікають до Східної Пруссії, коли між Польщею й Німеччиною прийшло до грізної кризи за Данціг і Коридор.

НИЗКА ЗАГАДКОВИХ УБІВСТВ У БУЧАЧИНІ.

В останніх трьох днях у бучацькому повіті вбили кілька осіб, а саме: В. Козоріза в Ріпинцях, Пилипа Качмарського та власників млина в Баранові С. і Е. Райнерів. Усі ті вбивства повновили невідомі люди, що пізно вночі завлялися в жертву та стріляли до них зброєю того самого калібру, причому ніде не запримічено слідів грабунку. Похорон П. Качмарського мав маніфестаційний характер.

„ДУШЕЧКИ“ ГОЛОСУВАЛИ В КАЛІШІ.

Підчас виборів до міського самоврядування в Каліші запримітили, що деякі особи голосували 2 до 3 рази, за кожним разом за когось іншого, в першу чергу за хворих і тих, що померли. У зв'язку з тим поліція перевела слідство та арештувала 30 осіб з Лодзі, Варшави й ін. місцевостей.

АРЕШТУВАННЯ ЧЕХІВ ЗА НЕЛЕГАЛЬНИЙ ПЕРЕХІД ГРАНИЦІ.

В Дуброві, копичинецького повіту, арештовано п'ятьох чеських громадян, які перед двомісяччям перейшли польсько-чехословацьку границю і тепер намагались перейти через советську границю. Називає арештованих такі: Альойз Томашка, Йосиф Козік, Альойз Яльовка, Ян Грицьк і Франц Розпріна.

БРАЛИ ПО 10 ЗЛ. ЗА ЗВІРКУ НА ФОН.

У союзі власників пиварень у Лодзі вибух скандал. На зборах союзу виявилось підчас звіту контрольної комісії, що з 7,347 зл. зібраних на ФОН, 1,391 зл. і 83 сот. пішло на дієти для членів управи. Далі виявилось, що члени управи визначили собі по 10 зл. дієт денно за те, що вони перевозили вбірку.

ВУГІЛЛЯ В ГАЛИЧИНІ.

Біля Задвіря в Галичині натрапили на зложку високо відсоткового вугілля, що лежить 1½ м. верствою на глибині 400 м. під землею. Здогадуються, що ці зложки тягнуться між Сокалем і Камінкою Струмиловою.

БОРІТЬСЯ ЗА ДУШУ МУСУЛМАНСЬКОЇ МОЛОДІ В СССР.

У республіках тюркменських народів у середній Азії більшовики ведуть інтенсивну акцію, щоб усунути молодь, зокрема дівчат, з впливів магометанської релігії. Однак більшовики не можуть похвалитись більшими успіхами, бо до шкіл не ходять усі дівчата у згаданих республіках. І так у тюркменській республіці на загальне число молоді ходило до перших клас 50%, дівчат, до III і IV. 30%, до V. 15 відс., а в старших класах нема навіть по одній учениці. Подібний стан є теж в інших республіках в мусулманському населенні. Крім того більшовики усунули більшу кількість учителів зпоміж місцевого населення і на їх місце прислали москалів.

ВІВІВСТВО НА ЦВІНТАРІ.

На євангелістичному цвинтарі в Познані, що вже від довшого часу був замкнений, вбито в неділю вранці 41-літнього інваліда І. Шимковіяка з Рацендова. Шимковіяк був від довшого часу в інтернаті для воєнних інвалідів у Познані, де вчився шевства. В суботу вчором прийшов до нього невідомий чоловік і по розмові з ним вийшли оба до міста. Від тієї хвилини оба до міста вийшли без сліду. По довшому розшуку знайшли його тіло в трупачині на цвинтарі з розбитим черепом. Тому здогадуються, що Шимковіяк вбив грабника, бо при вбитому не знайшли ні грошей ні годинника.

КНЯГИНЯ АТОЛУ ЗНОВ КАНДИДУЄ.

Відома княгиня Атолу, що минулого року виступила в парламенті проти свого партійного вождя, прем'єра Чеймберліна, за його потурання супроти Німеччини щодо розбору Чехо-Словаччини, прийняла 4 липня запрошення кандидувати як представниця виборчої округи шотландських університетів. По її виступі проти Черберліна княгиня Атолу була уступила з свого посольського становища. Відбулися доповнюючі вибори, але вона перепала. Тепер стане кандидаткою незалежною.

РОЗПОРЯДКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО СТАРОСТИ.

Тернопільський староста п. Майковський обіцяє тепер читальні „Просвіти“ в Тернопільщині та наказує, щоб у читальнях салях і домівках були всюди державний орел і портрети през. Мосціцького та марш. Сміглого-Ридза. Це зарядження доручує староста виконати негайно, не даючи часу виділам читальні порозумітись з своїми осередками і централю. Рівночасно вимагає аін польсько-українських вивісок на читальнях, будовах і т. п. Не знаємо, на якій основі ставить староста такі вимоги, бо жадних писемних рішень у тій справі не доручують.

РОЗВІЗАЛИ УКРАЇНСЬКІ Т-ВА У ЛЮБАЧІВЩИНІ.

Адміністраційна влада припинила діяльність читальні „Просвіти“ в Шуткові, Залужі, Вігалах і Гемарні, Кр. „Рідної Школи“ в Улазові і „Луг“ у Любачеві. Причини припинення діяльності товариств, що їх подала адміністраційна влада, ріжні: побиття отшельця, вправи хлопців на пасовищах, подривання державного гербу на поштовій скринці й інші.

ЗАСУД ПОЛІЦІЯ ЗА ФАЛЬШУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ.

Суддя окружного суду у Львові, Майковський, засудив поліція Якова Штурма на 6 місяців в'язниці за фальшування документів. Штурм мав стилісти дозвіл, що в платні 280 зл. діставав на руку ледви 110 зл., а решту грошей забирав коморник для дозників. Щоб унеможливити ексекцію, Штурм сфальшував посвідку, використавши печатку воєвдської команди поліції, що його платня зовсім чиста від дозвіл і купці не могли дістати своїх грошей.

ОБІКРАЛИ ДВІ КООПЕРАТИВИ.

В Пасичній, надвірнянського пов., невідомі вломники обікрали кооперативу „Лесник“ та спричинили шкід на 2,000 зл. — В Олексинах, стрийського пов., злодії украли з кооперативи „Солідарність“ товарів на суму 965 зл. Поліція веде слідство.

ЗАПОВІДАЮТЬ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

ВАРШАВА. — Кореспондент часопису „Ди Нью Йорк Таймс“ з Варшави доносить, що в біжучім тижні, як надіються, зачнуть переговори між польським урядом і українськими представниками в справі українсько-польського зближення чи змирення. Має це бути наслідком заяви УНДО в справі львівської постави до Польщі. Україножерний „Листоустровани Курер Краковскі“, як подає згаданий кореспондент, повила декларацию УНДО як новину „історичної ваги“ і „подання братньої руки полякам для оборони європейської цивілізації“.

РОЗМОВИ МІЖ ПОЛЯКАМИ І УКРАЇНЦЯМИ — СЕНЗАЦІЯ.

ЛЬВІВ. — „Діло“ з 16. серпня б. р. подає в новинці п. з. „Сензація, якої не було“ про те, що в польський преті появилися замітки про „розмови між поляками й українцями“, що скінчилились успішно. Між іншим „Дзєннік Познаньскі“ лише у замітці п. з. „Додавались сен з українцями“ також, що Львова надійшла вістка, що між офіційними чинниками польськими й українськими відбувались в останніх часах важкі наради, які довели до узгодження спірних польсько-українських проблем. Тепер „Діло“ подає на підставі інформацій з українських компетентних політичних кол, що ця історія й вісті про успішні якихсь переговори — неправдиві. Ніяких польсько-українських рамов між офіційними чинниками, які довели до узгодження польсько-українських справ, не було.

ЗАСУДИЛИ 41 УКРАЇНЦІВ ЗА УЧАСТЬ У ПОХОДІ.

ЛЬВІВ. — „Діло“ (ч. 184) подає, що 12. серпня б. р. відбулась у Львові перед апеляційним трибуналом розправа у справі 41 українців і українок з Красного, Острова, Русилова і Куткура, яких польський суд у Золочеві засудив „за участь у демонстраційному поході“ і за „аневатг польського народу“, якої демонстранти нібито допустились окликами підчас походу. Львівський апеляційний суд затвердив вину і кару.

ГОРТИ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ЛЬВІВ. — Українська преса подає, що регент Мадярщини, адмірал Горті, відбув інспекційну подорож по Карпатській Україні. З цього хотіли скористати українські громадяни і вручити Гортіві меморіал про справдішнє жахливе положення краю. Та жандармерія виверштувала тих, про яких мовили слухи, що вони хочуть дістатись до Горті. Як Горті відіхав, їх зараз випустили на волю. Горті відбув тільки довшу конференцію з єп. Стойкою. Був дуже захоплений величавою природою Карпатської України, але апаз навіть і йому в оні-мужденний вигляд населення.

ДАЛІ КОНФІСКУЮТЬ.

ЛЬВІВ. — „Діло“ з 14. серпня б. р. підпало польський конфіскації за статтю, яка починалася в заголовку від слів „Українська“, в цілості, разом із заголовком. Поліція забрала видрукуваний накізд.

ДОМАГАЮТЬСЯ ДАНЦІГУ І КОРИДОР.

БЕРЛІН. — Проголошено лист Гітлера до французького прем'єра Даладье, в якому німецький канцлер заповідає, що Німеччина не відступить від свого домагання забрати Данциг і Коридор. Крім того мусить бути негайно положений кінець „македонським відносинам“ на польсько-німецькій границі. Це все, каже Гітлер, можна полагати мирним шляхом, а Франція й Англія повинні подбати, щоб Польщу переконати, що вона на війні тільки втрапить.

ТАКИ БУДЕ БОРОТИСЬ.

ВАРШАВА. — Варшава окопується. Сам посадник міста пішов копати стрілецьні рови. Значить, що воєнна підготовка в повному ході, особливо, коли зважити, що покликано нових 600,000 резервістів до воєнної служби. Все те має бути висловом заяви маршала Сміглого Ридза, що Польща не уступає у справі Данцигу і буде боротись з Німеччиною, хочби прийшлося боротись тільки їй самій.

РАДІ З „ВІДЛИХ“.

ЛОНДОН. — У найближчих днях іще війни не буде. Так думають в урядових англійських колах. Але означені нові переговори. Такий мировий „відлих“ може відвернути війну і в останньому моменті. І на таке числять англійці, заявляючи, що вони готові до оборони Польщі, якщо вона зачала війну.

НАГАДУЮТЬ, ЩО БУДЕ.

БЕРЛІН. — Маса уже знає, що означатиме війна, бо вже тепер роздано картки на хліб, товчі, мисо й інші харчові продукти.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. "Свобода": ВВрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВВрген 4-1016.
4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 348, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНОФІЛЬСЬКІ ЖЕСТИ

Від якогось часу польські газети, зацікавилися певними фактами в радянській Україні. Польські газети, перечеписали встановлення нових урядників радянської України й замічували, що між цими урядовцями є українці. Інколи усувано москалів, жидів, кавказців, а на їх місце устанавлювано українців.

Очевидно, польські газети не вдовольнялися подаванням фактів. Вони й додавали свої коментарі, пробували це явище розумово пояснити. Добачили вони в цих фактах зміну курсу. Значить, більшовицька диктатура в Москві змінила своє наставлення до українців. Таке становище між іншим, як доносить львівське "Діло", заняв, на думку "Діла", добре в цих справах поінформований німецький щоденник у Лодзі.

Шукаючи причини нового курсу, німецький щоденник з Лодзі каже, що, на його думку, не підлягає найменшому сумнівові, що московські володарі, рахуючись з напруженою міжнародною ситуацією, хочуть у цей спосіб не допустити до активізації української справи іншими державами, намагаючись повести нову гру сильно діючими українськими національними гаслами. Газета припускає, що ця нова політика Москви може відбитися поважними наслідками й поза границями радянської України.

Так виглядала ситуація газетам під Польщею в першому тижні серпня. Нині ми вже знаємо більше фактів, з котрих можемо догадуватися про суть і наміри цього "нового курсу" Москви супроти України. Нині ми знаємо передовсім про факт московсько-німецької угоди. З розмірів тої угоди можемо догадатися, що вона певно не була зроблена за день-два, що її певно підготовлювано довгими місяцями. Значить, у той час, як німецькі й московські дитильомати шукали собі потайки, Москва робила в Україні ці перемиї: усувала з визначних місць деяких москалів, жидів, кавказців, а на їх місця встановляла людей, що, мовляв, є відкритими українцями.

Пощо це робила Москва? Звісно, заводячи шур-бури з нацистичною Німеччиною, котра нібито мала активізувати українську справу, Москві зовсім не було чого боятися такої активізації з боку свого союзника. Якби Німеччина була більше чутлива на публічну опінію, та ще українців, то можна би припустити, що це робила Москва під намовою Німеччини для злагодження почуття удару на вістку про німецько-московське зближення. Та звісно, за таку ніжність нової Німеччини посуджувати не можна.

Лишається хіба припущення, що Москва хоче новим курсом викликати певні сподівання серед населення західної України на випадок німецько-польської війни. Це вказувало знову на певні наміри союветської Росії супроти західної України.

Цікаво знати: які це наміри? І наскільки більшовицький уряд має тут згоду німецького уряду?

Д-р Кирило Трильовський.

Про переломання українського антимілітарного комплексу в Галичині

(3)

При тій нагоді постарались оба панове про австрійського команданта для українського легіону, котрим став німець, емеритований полковник кавалерії, Молік. На таких говорили німці, айн ексгумірт (викопаний з могили) оберст. Були в австро-угорській армії десятки українських офіцерів, але поляк Шептицький визначив на команданта українцям німця, тай ще кавалериста.

Отже тепер зрозуміємо, звідки то пішло, що 2. вересня 1914 р. дістав дотеперішній командант легіону, Галуцицький, в Стрию приказ від начальної команди армії, щоби з прибулих до Стрия 8 до 10 тисяч добровольців задержати у легіоні лише дві тисячі, а решту розпустити додому. Гр. Шептицький при начальній команді, а другий поляк, гр. Лямезан при команді львівського корпусу, зробили своє.

Галуцицькому всетаки удалося задержати при легіоні бодай 2,500 людей, яких 4. вересня 1914 вислано на Закарпатську Україну в цілі зорганізування та військового вишколу.

Незадовго позбулися наші Стрільці нещасного Моліка, що відійшов до асинтервання коней, а самі вони стаяли на становищі, що мають чинно боротися з москалями, як завязок будучої української армії. Ролі якихось австрійських агентів у запілі, чи розвідників, виконувати вони не хотіли.

Про ті справи можна докладно довідатися з "Історії Легіону Українських Січових Стрільців" о. Думіна, видання "Червоної Калини".

Безпосередньо перед січово-сокільським здвигом 28-го червня 1914 р. видав "Український Січовий Союз" "Впорядок піхотинців", уложеній О. Демчуком і О. Семенюком. Був це перший військовий український підручник, коли не взяти на увагу малий, чотирьохквартовий порадник для піхотинців з австр. ополчення в 1849 р. Одинокий примірник той брошури видав я до бібліотеки Наукового Товариства ім. Т. Шевченка.

Дуже интересна термінологія у тим пораднику. І так на примір ужито там слова "склик" для означення "аларму".

В останнім році перед війною розпочав і львівський "Сокира" заходом (розстріляного пізніше більшовиками) Сеня Горука військово роботу, так, що в поході на січово-сокільським здвигі 28. червня 1914 р. взяв участь також один відділ "Соколів" у військових одностроях та з Вердильми на плечах, який однак участі у військових виправах на здвигівім майдані не брав.

Потреба військового підготування пробудилася по балканських війнах і між академічною молоддю у Львові. Саме у львівській "Академічній Громаді" почалися були виклади на тему "Українська справа в евентуальній війні". По викладах і дискусіях постановили академічна молодь розпочати військову працю і в тій цілі вибрано комітет, якого головою був студент філософії, Іван Чмола, пізніший четар У. С. С., а ще пізніше полковник С. С.

Комітет почав свою працю та улажував вправи на площі за містом, а військові виклади в "Академічній Громаді" і в товаристві техніків "Основа". Він приготував також підручники: "Склад кріса Манліхер" і "Теренознавство", та видав три числа журналу "Відгуки", де писано про військові справи.

Ось так представив я боротьбу проти "комплексу антимілітаризму". Як бачимо, то декотрі заходи в тім напрямі розпочато майже безпосередньо перед вибухом світової війни, тоді, коли вже політичний небозвід над Європою був сильно захмарений. Однак це головну роллю, наскільки йде про сам наш селянський народ, відіграли таки "Січі", і то вже від 1900 року.

Антимілітарний настрій наших селянських мас був загальний і звертався він очевидно проти австрійського мілітаризму, в котрім аж до 60-тих років панувала ще законно (регулярно) признана система бучів.

А і пізніше було знущання над жовнірами на порядку деннім і я мусів ужити багато енергії, щоби ті надужиття викоринити в полках, рекрутованих з Покуття, то є в 24. полку піхоти та у 36 полку крайової оборони.

Антимілітаризм нашого се-

лянства відзеркалювався зосібна дуже маркантно в безконечнім числі народних пісень та коломийок і треба було народові доказати, що є ще можливий наш власний мілітаризм цілком іншої вдачі, як австрійський, та покликатися щодо цього на нашу історію. Ту службу виконували 14 літ "Січі" а в останнім півтораріччю перед світовою війною також і "Товариства Українських Січових Стрільців". У тім часі між академічною молоддю піднеслася теж, як ми бачили, боротьба проти "комплексу антимілітаризму".

Наслідки одної і другої ро-

боти бачили ми потім не лише підчас організації українського легіону, але і підчас подій 1918—1919 років. Чей же тих 26,000 полишених добровольців, що не попали у легіон "Українських Січових Стрільців", були втягнені вже незадовго у ряди звичайного австрійського війська, але був це вже освідомлений національно елемент, що і відбивалося потім дуже маркантно підчас боїв галицьких полків у Великій Україні.

В усякому разі нещасний "рутенський" "комплекс антимілітаризму" був раз на все переломаний.

(Кінець)

ЧИ ЗНАЄМО СПРАВЖНЄ ОБЛИЧЧЯ СССР?

Про СССР сьогодні пишеться багато. Ціла європейська преса зацікавлена тим, яку роллю відіграє СССР у майбутньому європейському конфлікті. При теперішньому події європейських великодержав на два ворожі табори з окремими, цілком розбіжними інтересами, вся увага звернена на те, на чію сторону рішиться СССР і в чію користь випаде це рішення. Бо серед держав обох протилежних бльоків падає та сама надія, що в майбутній європейській війні СССР безпосередньо чи посередньо відіграє корисну роллю. Чи дійсно ролля ця буде корисна для Європи, чи не припадає радше обличчю СССР таких предметів, які хотілось би в ньому бачити, а яких у нього в дійсності немає?

Від часу, коли в Німеччині прийшов до голосу національний соціалізм Гітлера, серед держав західної демократії став поширюватись погляд, що "сильний і могутній СССР" це властиво тільки "пів ляха" і що він знаменито може правити за противагу Третій Німеччині. І з цього часу шаріло більше підкреслювано силу й бойову вартість советської армії і фльоти, дарма, що до сьогодні нікому з цих військових знавців, що писали й пишуть про вартість советського війська, не дали змоги наочно перевірити фактичний його стан.

Разом із тим поширювалась і друга ілюзія про зростаючу демократизацію, ба й навіть європеїзацію СССР, мовляв, СССР затрачує дедалі більше свій інтернаціонально-комуністичний характер, стаючи з кожним днем "національно-російською" й "європейсько-

демократичною" державою. Під впливом такої опії закріплювалось у Лондоні й у Парижі переконання, що "спасення приїде з Росії", і що Росія стане по стороні західних демократій проти держав осі. Дійшло до того, що на одному політичному зібранні в Лондоні членка консервативної партії й глибоко релігійна княгиня Атоль заявила приважно там абабасмодрові Майському, що вона глибоко уболіває над масовими розстрілами генералів червоної армії, бо це... "може поменшити здатність червоної армії". І менш наївно, та не менш ортветро заявив кентенберський архієпископ у палаті лордів, що помімо сильною відради до советської системи, на випадок війни між Англією й Німеччиною, в Англії приймуть поміч червоної армії навіть із адячністю...

Як воно й неймовірно, але й серед тотальних держав ілюзія щодо вартості СССР стали теж прибирати на силу. Основу до цього давав диктаторський устрій СССР, що разом із надіями на можливість розвитку в СССР національних і авторитарних тенденцій створював ілюзію, що засадина до СССР внутрішньо багато ближчий до диктатур, як до демократій. Німеччину не перестала потягати концепція німецько-советських клішів супроти Польщі, а крім того ці "необмежені можливості" з господарського боку. Італія може в меншій мірі захоплювалася СССР, але теж не стрималась від пріязних господарських зносин.

Оба бльоки намагаються вигравати СССР один проти одного, оба розвинули політич-

ні акції, щоби заключити пакт із СССР. Одні й другі керуються ілюзіями, не знаючи справжнього обличчя СССР. Та його слід шукати не в призначеній на експорт заяві Литвінова про "пріязнь" СССР до західних демократій, ані не в такім же уступі мови Сталіна про "більше зрозуміння" для авторитарних держав і їхніх сил, ніж для метод демократій. Справжнє обличчя СССР, зокрема його становище на випадок європейської війни, відкривають мови і промови для власного вжитку, що не залишають ніяких ілюзій, ні оман.

Не так давно, бо 29. травня, отже саме тоді, як до Москви вислано не першу вже ноту з пропозицією заключити договір, в офіційному органі "Правда" опубліковано в зв'язку з новим військовим будаєм дуже цікаву, недоцінену європейською пресою, статтю про червону армію. У цій статті читаємо дослівно:

"Червона армія, це озброєний оборонець плянів Леніна і Сталіна. Загальне братерство народів і справа пролетаріату всіх країн, — оце цілі, за які червона армія готова змагатись кожної хвилини. І кожен солдат червоної армії є завжди готов жертвувати своїм життям за ідеали світової революції Леніна і Сталіна..."

Годі хіба обмануватись, щоби "геніальний" вождь людства" вислав червону армію боротися за оборону капіталістичної Великої Британії, чи зберігав її для нейтральності при боротьбі Німеччини й Італії за нові "життєві простори". Помімо всіх зовнішніх перемін і тактичних зигзагів генеральної лінії, СССР не покинув своєї справжньої цілі — світової революції.

Цього не закрити ніякі ілюзії щодо "національного переродження Росії", які покутують у багатьох "буржуазних" політиків. Ті, що хотіли бачити Сталіна в ролі нового Петра Великого, який переключив бі історію Росії на "чисто імперіалістично-національні рейки" і розуміли його "будову соціалізму в одній країні" як шлях до здійснення гасла "Росія для руських" — не орієнтуються в можливостях советських метаморфоз.

До справ сталінської політики слід підходити не з традиційним "або-або", але до неї треба прикладати методи марксістської діалектики. Діалектична єдність протилежностей характеризує теж структуру сталінської влади і сталінської політики. Поеднання комуністичних засад із імперіалістично-національними тенденціями, — це сьогочасний СССР, батьківщина світової революції й російського націоналізму.

І з цього саме боку СССР являє для цілої Європи грізну небезпеку, якої не вміють належно оцінити ні держави демократичного бльоку, ні держави осі. Відслідковуючи для Європи, відповідно до потреби, раз одну частину, а раз другу свого подвійного обличчя, СССР створює потрібні для себе ілюзії, як серед демократів, так і серед фашистів, пильно приховуючи свої справжні цілі. Проте цілі ті є надто виразні, і стоять примарою перед цілою Європою. З них саме боротиметься червона армія, щоби на руїнах знищеної новою світовою війною Європи видвинути нову державу, — байдуже яку: чи ухилиється Гордубал. "А це, бачили, стовкнулися два во-зи"...

(Дальше буде).

ЖЕРТВИ НА РІДНІЙ КРАЙ

посилати на таку адресу:
"OBYEDNANYE"
P. O. BOX 122, CHURCH ST. ANNEX
NEW YORK, N. Y.

Карел Чапек.

ГОРДУБАЛ

КНИГА ПЕРША.

4)

На поріг виходить Поляна й стає мов закам'яніла, очі витріщені, руки сильно притиснені до грудей, віддих переривається.

III.

А тепер Юрай Гордубал не знає, що сказати: стільки почути він собі видавав, як то, що він один сюди не па-сує? Чи заплющить Поляна дощину очей, не застукать вночі до вікна, не повернеться з дзвонінням череди зо славом привіт, з колохою бородю, й невмигний він сюди вривається, ну, то що дивне, коли жінка злякалась? І голос би з мене вишлов дивний та здуршений, порада, Господи, щоби його сказати таким нечуваним на світі голосом.

Поляна уступає з порога, аж задалеко уступає, ах Поляно, як і так протиснувся і каже голосом, що майже вже

не голос і майже не її: "Ходи дади, я — покличу Гафійку! Авжеж, Гафійку, але наперед я хотів би покласти тобі руки на плечі й сказати: ну, Поляно, не хочачи я тебе злякав, слава Богу, що я вже вдова. А диви, як вона влаштувалась: постіль нова й вишкочена настелена, стіл новий і важкий, на стіні святі образи, гей, брате, то навіть в Америці люди не мають краще; підлога з дошок, а у вікнах мушкат, добре ти газдувала, Поляно! Юрай Гордубал потихеньки сідає на свій куфер. Розумна ця Поляна й знає собі раду, як воно тут виглядає, то чоловік думав би, що вона має дванадцять коров, дванадцять і більше. — Слава Богу, не марно я працював; але та спека в шахті, серденько, колиб ти знала, яка спека!"

Поляна не приходить; Гордубалові якось тісно, наче то-

му, що самотою сидить у чужім покої. Зачекаю надворі, каже собі, можеб тимчасом умитись. Йой, скинути сорочку й напампувати собі студеної води на плечі, на голову, до волосья, сильно прискати водою довкола й аж кричати від приємності, гей! Але то, якось не випадало, ще ні, ще ні; лише трохи води з залізної помпи (була тут дерев'яна цямрина, а та глибока тьма долі, а як то вогио й холодно дихало, коли чоловік нагинався над цямриною), це тут як в Америці, там фармери мають такі помпи; лише трохи води, намочити хусточку та втерти собі чоло, руки, потилицю, ахах, це холодно, викручує хусточку й дивиться, кудиб її повісити, ще ні, ми ще не втима, й встромляє її мокро до кишені.

"Ось тут маєш татка, Гафійко!", чує Гордубал, а Поляна пхає до нього одинадцятьлітню дівчинку зо сполошеними блідосніми очима. "Так це ти Гафійка", бурчить Гордубал збентежено (йй Богу, для такої великої дитини ведмедик!) і хоче діткнувшись до її волосья, лише так пальцем,

Гафійко; але дівчатко шарпается від нього, горнеться до матери й не спускає очей із того чужого чоловіка. "Так привітайсяж, Гафійко", каже Поляна твердо й штовхає дівчинку в спину. Ах, Поляно, лиши її — що тут таке, що дитина даяється! "Добридень", шепче Гафійка й відвертається. Юраєві стає раптом якось дивно, очі йому заливаються, лише дитини трясеться й розпливається перед ним; але, але, що це таке — є ніщо, це ніщо, я лиш так довго вже не чув "добридень". "Піди подивись, Гафійко", каже він швидко, "що я тобі привіз".

"Ді, дурна", пхає її Поляна. Гордубал присідає у куфра, мати Божа, як то все в дорозі потовклося, і шукає електричну батарею, то Гафійка буде дивуватись! "Так бачиш, Гафійко, тепер стиснеш оцей гудзик, і воно світить". Ну, як то, як то, воно не хоче світити; Гордубал тисне гудзик, обертає батарею на всі боки й смутніє. "Ді, воно з цим сталося? Ага, то мабуть висохло там у середині, де та електрика... знаєш, було так гаряче на лавердеку — гей,

ясно то світило, Гафійко, як сонечко. Але стривай, я тобі приніс образки, там щось побачиш!" Гордубал ловить у куфріку витинки з часописів, якими він попереджав тих кілька своїх річей. "Ходи сюди, Гафійко, подивись, як виглядає Америка".

Дівча розпачливо крутиться й оглядається за матірю. Поляна сухо й строго каже головою: йди! Дитина неміло, не радо сунеться до того високішого чужого пана — ах стрільнути за двері й бігти, бігти до Марійки, до Софійки, до дівчат, що там за клунією звиваються у перинку таке втішне мале ценятко...

"Подивись, Гафійко, тут ці дами — а тут, гляди, як ті бються, тага, що? це футбол, знаєш? така гра, що грається в Америці. А де ті високі доми!"

Гафійка неміло доторкається до нього плечем і неміло шепче: "А що це таке?" Юрай Гордубала заливає радість і зворушення; так дива, дитина вже звикає! "Це... бачиш, це кіт Фелікс". "Та чей кишкя", протестує Гафійка.

3 ДНЯ

ГОЛОСИ МУДРИХ ЛЮДЕЙ
ПРО ЗАГРАНИЧНУ
ПОЛІТИКУ.

Американський журналіст Джон Флін у „Нью Йорк Ворлд Телеграмі“ з 25 серпня ц. р. пояснює, які причини діють у заграничній політиці і чому прийшло до німецько-советського мирового пакту. Він між іншим говорить: „Щоб зрозуміти російський тяг, треба пам'ятати, що всі європейські народи, заплутані в кризу, не думають так дуже про їх „демократію“, тільки про свою націю. Кожний з них не думає в поняттях якоїсь гарної ідеї, тільки в поняттях власного інтересу... Це є прикладом цілковитого шовіністичного себелюбства і власне воно є рушійною силою кожного краю. Проте кожний край по черзі говорить про великі ідеали. Та цілє усе є — національний інтерес. Росія говорила про колективну безпеку проти фашистської агресії. Вона апелювала до демократичного духа американців, щоб втягнути Америку в цю орбіту. Але тепер, на передодні конфлікту, вона бачить свій інтерес в іншому світі. І вона робить мировий пакт з Німеччиною, який вона зламає завтра, або на другий тиждень, чи на другий рік, як тільки її інтерес зміниться. Так само як Німеччина машинує проти Польщі, з якою вона заключила пакт ненапад, кілька літ тому; або в Словаччину, якої незалежність вона гарантувала тільки місяць тому“.

Флін не щадить також Англії і Франції й каже, що Росія зробила з ними те, що вони хотіли зробити з нею. Такий є дух заграничної політики.

Отож цілий світ стверджує, що заграничну політику ніхто не будувати на якихось гарних засадах, чи на „демократії“, тільки на користі для свого народу, а наші східно-галицькі матолки далі товмачать, що „Гітлер, Мусоліні і Сталін це одна рука й ідея“ й що нам треба „єднатись на платформі поступу, демократії, праці“.

Цей демократії були, що перші втягнули Совети в міжнародний політичний концерт і зтягли їх у членство Ліги Націй! Цей демократії перші заклали з Советами союз з Німеччиною, який вона зламає завтра, або на другий тиждень, чи на другий рік, як тільки її інтерес зміниться. Так само як Німеччина машинує проти Польщі, з якою вона заключила пакт ненапад, кілька літ тому; або в Словаччину, якої незалежність вона гарантувала тільки місяць тому“.

ГОЛОС ГЮ ДЖАНСОНА
І МЕККОРМІКА.

У тім самім числі згаданого часопису на ту саму тему говорить генерал Гю Джансон. Він каже, що нинішня дипломатія безсовісна і нещадна. Кожний край старіється ошукати іншого. „Нині можна сподіватися всього“, говорить він. „Ні один самовар не може назвати чайника чорним. Франція й Англія, наші найбільші довжини, що відмовились платити, ошукали центральну Європу так само безлично, як Гітлер ошукав усіх інших... Ця страшна світова криза творить практичну ситуацію для змислових успішності, в якій честь, мораль, релігія, любов, жаль і всі інші високі атрибути цього „півчортівського і півдитячого“ людства не мають жадного значіння“.

Наведім іще голос відомої американської журналістки Ен МекКормік. В „Нью Йорк Таймсі“ з 26. серпня ц. р. вона говорить: „Правдою є, що народи притягаються спільними небезпеками і що великі союзи в історії це не пакти приятельства, тільки комбінації проти ворожих потуг“.

Таких голосів під цю пору можна наводити без числа.

ГОЛОСИ НЕМУДРИХ ЛЮДЕЙ
НА ЗАГРАНИЧНУ
ПОЛІТИКУ.

У своїм 95 числі „Народна Воля“ десятний раз запевняє, що вона все знала, що прийде до советсько-німецького пакту, й тому все вороже відноситься до фашизму, нацизму і комунізму. Вона навіть хвалиться: „Цікаво буде довідатися, що скаже про це, наприклад, Сноуден-Донцов, котрий цілими роками лаяв на сторінках „Свободи“ соціалістів, радикалів і всіх українських поступовців за те, що вони ставились однаково воро-

же до Гітлера, Мусоліні й Сталіна“.

А в черговім числі вона далі хвалиться своїм політичним „розумом“ і серед слів пито-мої їй лайки каже: „Поступова преса давно вказувала, що Гітлер, Сталін і Мусоліні, це одна рука й ідея. Вони (себто українські націоналісти. — Наша примітка) роками марнували українську енергію й українські гроші, та розбивали українське громадянство впертою пропагандою на одну чи другу диктатуру. Замість слухати їх брехливі диктаторських центрів, інспірованої пропаганди, українським людям треба єднатись на платформі поступу, демократії, праці“.

КОВТУНСЬКА ПРИНЦИПІА-
ЛІСТИКА.

Отож цілий світ стверджує, що заграничну політику ніхто не будувати на якихось гарних засадах, чи на „демократії“, тільки на користі для свого народу, а наші східно-галицькі матолки далі товмачать, що „Гітлер, Мусоліні і Сталін це одна рука й ідея“ й що нам треба „єднатись на платформі поступу, демократії, праці“.

Цей демократії були, що перші втягнули Совети в міжнародний політичний концерт і зтягли їх у членство Ліги Націй! Цей демократії перші заклали з Советами союз з Німеччиною, який вона зламає завтра, або на другий тиждень, чи на другий рік, як тільки її інтерес зміниться. Так само як Німеччина машинує проти Польщі, з якою вона заключила пакт ненапад, кілька літ тому; або в Словаччину, якої незалежність вона гарантувала тільки місяць тому“.

Флін не щадить також Англії і Франції й каже, що Росія зробила з ними те, що вони хотіли зробити з нею. Такий є дух заграничної політики.

ГОЛОС ГЮ ДЖАНСОНА
І МЕККОРМІКА.

У тім самім числі згаданого часопису на ту саму тему говорить генерал Гю Джансон. Він каже, що нинішня дипломатія безсовісна і нещадна. Кожний край старіється ошукати іншого. „Нині можна сподіватися всього“, говорить він. „Ні один самовар не може назвати чайника чорним. Франція й Англія, наші найбільші довжини, що відмовились платити, ошукали центральну Європу так само безлично, як Гітлер ошукав усіх інших... Ця страшна світова криза творить практичну ситуацію для змислових успішності, в якій честь, мораль, релігія, любов, жаль і всі інші високі атрибути цього „півчортівського і півдитячого“ людства не мають жадного значіння“.

Наведім іще голос відомої американської журналістки Ен МекКормік. В „Нью Йорк Таймсі“ з 26. серпня ц. р. вона говорить: „Правдою є, що народи притягаються спільними небезпеками і що великі союзи в історії це не пакти приятельства, тільки комбінації проти ворожих потуг“.

Таких голосів під цю пору можна наводити без числа.

ГОЛОСИ НЕМУДРИХ ЛЮДЕЙ
НА ЗАГРАНИЧНУ
ПОЛІТИКУ.

У своїм 95 числі „Народна Воля“ десятний раз запевняє, що вона все знала, що прийде до советсько-німецького пакту, й тому все вороже відноситься до фашизму, нацизму і комунізму. Вона навіть хвалиться: „Цікаво буде довідатися, що скаже про це, наприклад, Сноуден-Донцов, котрий цілими роками лаяв на сторінках „Свободи“ соціалістів, радикалів і всіх українських поступовців за те, що вони ставились однаково воро-

як інші поступають: Як довго якась потуга сприяє нам, або може сприяти, треба використовувати її без огляду на це, якої вона масти. Фашист, нефашист, комуніст, некомуніст, демократ, недемократ, як довго якийсь нарід є ворогом нашого ворога, треба його використовувати для себе. Коли він спряжений з нашим ворогом — нищити його. Коли якась фашистська чи демократична держава підтримує наших ворогів, нищити її безоглядно.

Інтерес рішає в заграничній політиці, а не якісь ідеали. Це виразно стверджують усі розумні люди. Чомуж нам вести заграничну політику на якісь ідеологічніх платформах? Вдома зберігаймо принципи і ідеологічну чистоту. В заграничній — будьмо безоглядні так, як інші.

КОРДЕЛ ГОЛ,

секретар. стейту, себто голова кабінету президента Рузвельта, вернувся по своїх відпустках до Вашингтону й застав там важку ситуацію через європейську кризу.

Ріжниця.

— Ручні робітки є для всіх жінок тим самим, чим для мужчин є папіроски, — говорить емерит до своєї жінки.

— Можливо, — відповідає на це жінка, — з тією лише різницею, що коли нам упаде клубок на землю, то не випаде діри в дивані.

НА СТОРОЖІ АМЕРИКАНСЬКИХ
СВОБІД

Написав: Герберт Г. Ліман.

(Заввага: Г. Г. Ліман уже був чотири рази вибраний губернатором штату Нью-Йорк. Він є широко відомий в тому, що обстоює справедливі і поступливі суспільні реформи. Його статті це, вельми часті статті про демократію, які пишуть для Чужоземного Інформаційного Бюро визначні роджені тут і за кордоном американці. За зміст статей відповідають самі автори).

В останньому столітті думки про громадянську і релігійну свободу були загально прийняті майже в усіх краях, що становили західну цивілізацію. Ці думки ввійшли в основу і нашої американської демократії. Тому традиційна політика Злучених Держав відбивала в собі все те, що було найкраще в усіх культурних краях.

Але в останніх часах у світі заклекотило. Замість розуму запанувала на світі сила. Мілітарні уряди безоглядно притоптали залізною п'ятою не лише своїх власних громадян, але й сусідні народи, які даремно вірили, що цивілізований світ до того не допустить. Наслідком цього мільйони людей втратили особисту свободу, що була найвищим досягненням політичної філософії в кожній культурній країні. Дійшло до того, що в багатьох краях на світі нині люди бояться не лише прилюдно висловлювати свою думку, але навіть не мають права хвалити Бога так, як їм диктує їх сумління; не можуть добровільно читати газет і слухати радіо.

В Америці ми можемо різнитись думками, але кожний правдивий американець повинен старатися, щоб тут не дійшло до чогось подібного. Розв'язуймо громадянські справи розумно, турботом так, щоб диктатура не мала доступу. Хай це буде ціллю нашого життя.

Коли нині деякі народи страять свою свободу і хвилюються, повертають у чорне, варварське середньовіччя, то ми повинні високо держати смолоскип свободи, щоб їй вони могли його бачити.

Ще одно. Якщо демократія має існувати — то насамперед повинні зникнути ріжниця і ненависть у народі, бо ненависть родить ненависть, а нестерпимість родить нетерпимість. Гнет одної людини, або групи людей, безумовно веде до гнету ще більше людей і груп. Де панує расова і релігійна ненависть, там приходить смерть і свободі. Расові і релігійні ріжниця довели в Європі до диктатури, бо там кожна група ділала на перекір другій. Такий жалюгідний стан був дуже підходящим ґрунтом для людей, що хотіли захопити в свої руки владу. І захопили.

В Америці цього не повинно бути. Льволястості діяти не можна. Вже Теодор Рузвельт сказав, що: „Половинкова за ява вірності цьому краєві є безсартісна. Або людина стає повним американцем, або вона ним не є. Ми не спорядили кров'ю і походженням з багатьох народів Європи, але ми живемо відрубно і творимо цілком окрему націю“.

Наша нація є щось більше ніж географічна одиниця. Вона складається з людей різних рас і релігій, яких лучить разом безмірна любов до свободи. Свобода лягла в основу нашого краю і ми будемо її плекати і шанувати та передавати її з роду в рід. Беремо її, щоб було що передати наступному поколінню. Це дуже важна і серйозна справа, яку повинен узяти собі до серця кожний правдивий американець.

Не забуваймо, що люди воювали і вмиряли за принципи громадянської і релігійної свободи. Завдяки цим жертвам, що впади за свободу, ми з неї користуємося. Покажимо себе гідними наслідками й оборонцями громадських вольностей.

ЮВІЛЕЙНІ ТОРЖЕСТВА І ПОСВЯЧЕННЯ ЮВІЛЕЙНОГО ПАМ'ЯТНИКА

3 НАГОДИ

ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ, В ШІКАГО, ІЛЛ.

Минуло вже 950 літ, як Св. Володимир, Володар Української Держави освободив наш нарід від поганства через Св. Тайну Хрещення. Київ і Дніпро моглиб нам переказати ту пропам'ятну подію, як Український Нарід wraz із своїм Володарем Св. Володимиром прийняв Христову Віру.

Тому не можна нам Українцям проминути нам так великого історичного моменту. Щоб та пам'ять про велике діло, яке здійав Св. Володимир для нашого народу глибоко залишилася в серці кожного українця, то Українська Колонія міста Шікаго під проводом ОО. Василія обходитиме сей світлий 950-літній Ювілей Хрещення України в Шікаго, в церкві Св. О. Ніколая при Оклей і Райс вул.

ПРОГРАМА ЮВІЛЕЙНИХ ТОРЖЕСТВ.
(Просимо ласкаво добре запам'ятати програму).

ЧЕТВЕР, 31. СЕРПНЯ

(АВГУСТА) 7:30 вечером, зачнеться Св. Міся під проводом Впр. Стів Місноріа М. Маркова та Вінкентіа Кінберґера. — Проповіді будуть голосити в українській і англійській мові. — По місіїні Набоженстві Впр. Отці будуть сповідати. — УВАГА! Підчас Місії буде можна набути місіїні пам'ятки, як також образи Хрещення України по 50 центів один-один.

П'ЯТНИЦЯ, 1. ВЕРЕСНЯ

(СЕНТЕМБРА) рано 6:00, 7:00 і 8:00 Служби Божі. — Підчас Служби Божої будуть місіїні науки. — 7:30 вечером Ювілейне Набоженство. Опісля (8:00 вечером) процесійний похід на шкільну площу Св. О. Ніколая при Райс вул. На шкільній площі відбудеться Велике Водосвяття. Впр. О. Маркія Ч.С.В.В. виголосить проповідь. — Просимо всі Організації і Товариства взяти численну участь в тій процесії. Просимо теж не забути взяти зі собою посудину на свячену воду. По скінченні Водосвяття Отці будуть в церкві сповідати.

СУБОТА, 2. ВЕРЕСНЯ,

рано 8:50 Іх Ексцеленції Константин Богачевський приїде до Шікаго, щоб в 10. год. рано відслужити Архиєрейську Службу Божу за віддання церкви та за віддання Українського Народу. При кінці Служби відбудеться спільна молитва за Український Нарід. Подается теж до ласкавої відомості, що заходимо Іх Ексцеленції Константин Богачевський ОО. Василію одержали від Апостольської Столиці для всіх учасників Ювілею повний відпуст. Хто шире висловиться, приїме Св. Причастія та відмовить 5 Отче Наш, 5 Богородице Діво... 15 Славя Отці і Сину... то доступить совершенного відпусту. 7:30 вечером Ювілейне Набоженство і місіїні проповіді.

II. ЧАСТЬ.

НЕДІЛЯ, 3. ВЕРЕСНЯ,

6:00, 7:00, 8:00 рано Служби Божі в церкві Св. О. Ніколая при Оклей і Райс, щоб разом відіхати на город Св. О. Ніколая при Гігенс Ровд. (Буде теж позія для наших слуг на дорозі до города.) — 9:00 рано Іх Ексцеленції, Всечесне Священство та всі учасники Ювілею відідуватимуть на город Св. О. Ніколая при Гігенс Ровд. Проситься, щоб кожний удекорував своє авто українськими і американськими флагами. — 10:00 рано, Торжественне посвячення Ювілейного пам'ятника на городі Св. О. Ніколая при Гігенс Ровд. Проситься Всіх Фундаторів та Жертвodawців, щоб взяли участь у посвяченні Ювілейного пам'ятника. — 10:30 рано Архиєрейська Сл. Божя під ювілейним пам'ятником. Впр. Отці Місноріа М. Маркія і В. Кінберґер виголосить проповіді.

III. ЧАСТЬ.

2:00 по пол. КОНЦЕРТ і діточі вправи заходом Української Школи. Підчас концерту будуть промовляти бесідники. — ВСТУП НА ГОРОД ВІЛЬНИЙ. — На городі буде можна дістати смачні, здорові і дешеві перекуски та напійки.

УВАГА! Якщоб падав дощ в неділю, 3. Вересня, то Архиєрейська Сл. Божя відправиться в церкві Св. О. Ніколая, а посвячення пам'ятника відложиться на понеділок (Сейбер Дей) в 10:00 год. рано.

Якщо так рішимо, то комуністична, фашистська чи нацистична диктатура не зробить тут ніякого успіху. Особисті громадянські і релігійні вольності існуватимуть у такій самій формі, як існували від самого початку історії Злучених Держав. Не дозволямо нікому порушувати нашу свободу, бо це потягне за собою несправедливість і опресію. Опрокиньмо кожний крок, яким хтонебуть міг би порушити ті засади свободи, на котрих стоїть американська нація

ФЛІС.

ХОЛОДНОКРОВНІСТЬ
АНГЛІЙЦЯ.

Англієць навіть стидается показати глибоке зворушення або запалкати. А коли говорить, то говорить спокійно, без запалу, без сильного підвищення та зниження голосу. І не розмахує руками, коли виголошує промову. А чому англієць так поводиться? Чи так виховані? Чи така їх уже вдача?

Багато валійців, шотландців та ірландців виростають серед чисто англійського оточення та вчать в тих самих школах, що й англієць. Багато з них і не знають уже іншої мови як англійської. Та валійці, шотландці або ірландці легко пізнають по їх зворушливості, по їх замилюванні до жартів, по їх запальності та по їх охоті до співи. Значить, що англієць менш зворушливий як люди відмінного расового походження. Ірландці, шотландці та валійці з тієї самої під-раси, арійської, що й бретонці, французи, та й самі французи. Належать вони до запальних кельтів. А англієць — то менш зворушливий, але більш практичний германець.

Нераз українці хочуть пописатися перед чисто англійською публікою своїм співом. Стівляють з чуттям, зворушено. Але англійська критика дуже зворушливого співу не оцінить належно. Вона воліє зрівноважений, вирафінуваний та технічно вигаданий спів, який для українця виглядає дуже штучним. Та український спів дійсно відчує й оцінить ірландець або валієць, бо й самі ірландці та валійці зворушливі, ма-

ють милозвучну мову та добре співають. Так само й український зворушливий промовець великого враження на англійську публіку не зробить. По такій промові англієць може запитати, на кого промовець так обурений та чому так кричить...

ЩО ПЕРЕМОГЛО НАПОЛЕОНА
ПЕРШОГО?

Кажуть лікарі, що ліпше запитувати, що перемогло Наполеона Першого, як хто переміг його. Назвух виглядає, що у 1815 році, під Ватерльо, перемогли його англієць з німцями. Та чи так дійсно було? Наполеон Перший мав під собою таку армію, що коли б був уміло та рішучо нею повів під Ватерльо, то міг би був розбити спершу слабшу чисельно англійську армію, а опісля німецьку армію, що аж при кінці битви прийшла на поміч англієцям.

Ті записки, які осталися

про Наполеона Бонапарта з дня битви його під Ватерльо, кажуть, що він був того дня дуже млявий та нерішучий. У всіх попередніх битвах Наполеон був рухливий, меткий та рішучий. А в часі битви під Ватерльо показався млявим і оспалим. Оце була головна причина, чому бій під Ватерльо випав не в його користь.

А млявим та оспалим був Наполеон під Ватерльо не тому, що добре не виспався, але тому, що ціле його тіло вже повільніше працювало, як попередніми роками. Кажуть, лікарі, що з якоїсь причини заклали в тілі Наполеона зміє, щоби його чинність уже і перед походом на Москву. І від того часу Наполеон почав товстити та млявим і нерішучим ставати. Виходить, що Наполеона не перемогли англійці, ані німці, але зменшена чинність його, залозів його млявість та оспалість!

ПІЛМЕРТОН, ПА!

з огляду на зацікавленість старших і молодих членів

ВДРУГЕ ДНЯ 30. СЕРПНЯ

в годині 7. вечір, в церковній галі на Делявер Еве.

НАДЗВИЧАЙНІ СОЮЗОВІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

ЗАХОДОМ 366. і 203. ВІДІДІЛУ У. С. С. С. С.

На тих зборах буде-приваний головний окружний організатор, п. Василь Загавич. Проситься всіх прибути, точно в годині 7.

ДИПЛОМАТИ.

Сер Невіл Гендерсон, британський амбасадор у Берліні, важна особа у відносинах між Англією й Німеччиною. В. Молотов, советський прем'єр, важна особа для відносин між Росією й Німеччиною.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КУПИТЬ ІМ ПОТРІБНІ КНИЖКИ

Не досить післати дитину до школи. Треба їй ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоби заохотили її читати.

Ось Вам вибір таких книжок для дітей:

- ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар)** найновіше видання, Львів, 1939 45 ц.
- ДРУГА КНИЖЕЧКА** (читанки для 2. класу) М. Матвійчука 50 ц.
- ТРЕТЯ КНИЖЕЧКА** (читанка для 3. класу) М. Матвійчука 60 ц.
- ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА** (читанка для 4. класу) М. Матвійчука 75 ц.
- ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК** у двох частинах, Зладив Ф. Колесса 75 ц.
- СПІВАМО**, збірничок пісень на два голоси для шкільної молоді. На весняне свято пісні. Зладив Ф. Колесса 20 ц.
- ЗБІРНИК НАРОДНИХ ПІСЕНЬ**. В укладі на три голоси для ужитку шкільних хорів. Зладив Ф. Колесса 60 ц.
- СПІВАНІК** для дітей дошкільного та шкільного віку. Зладив Михайло Гайворонський 30 ц.
- МАЛИЙ БАНДУРИСТ**, збірка пісень для дітей. Підбрав і впорядкував Михайло Таранько 20 ц.
- ДИТЯЧІ ЗАБАВИ**, зібрав і впорядкував Михайло Таранько. Містить гарні забави і пісні для дітей з музикою до пісень 35 ц.
- СЕРДЕЧНИЙ ВІНОЧОК**, візанка святочних бажань для українських діточок. Зміст: Бажання на іменини або уродини, на Новий Рік, на Великдень, на Різдво, на Свято Матері. Також декламації на Свято Матері. 30 ц.
- ПРИГОДИ РОМКА ВОМКА**. Я. Вільшенка. Веселі вірші з малюнками для добрих дітей. 30 ц.
- ІСТОРІЯ УКРАЇНИ** для дітей, в 4-ох частинах:
- Часть 1. Київське Князівство
 2. Галицько-Волинська Держава
 3. Козаччина
 4. Україна в неволі.
- Друковано гарним читким друком з багатьма ілюстраціями М. Фартуха. Кожна частина 20 ц. Всі 4 частини 75 центів

- МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ**, І. Крип'якевича 15 ц.
- МАЛИЙ КАТЕХИЗМ** християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович 35 ц.
- БІБЛІЙНІ ОБРАЗКИ**. Перші початки науки релігії. о. С. Біленький. Ілюстровані 35 ц.
- ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ** в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький 50 ц.

ДЛЯ УЧИТЕЛІВ:

- МЕТОДИКА** правописних і словесних вправ з додатками: диктати, зразки говірок і списи висловів. Практичний підручник для вчителів і кандидатів учительського знання. Зладив д-р Кость Кисілевський 65 ц.
- МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК** до навчання перших початків українського письма. Зладив М. Матвійчук 75 ц.

Замовлення слати:

"СВОБОДА"

P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

В РЕДАКЦІЇ

До редакції одного мистецько-літературного журналу якийсь молодий чоловік прислав стирту віршів, з яких останній кінчився такою стрічкою:

"Та чому ти є живий?"

Редактор сів до стола й відписує цьому чоловікові:

— Дорогий пане! Ви ще живете тому, що не прийшли до редакції з вашими віршами особисто, лише прислали їх поштою...

НОГИ ЦЕ ПОДСТАВА НАШОГО ЗДОРОВ'Я

Чим є для авта отоки, тим для людини ноги. Між ними тільки та основна різниця, що зукиті отоки можна димити й заступити новими, а живих ніг не виміняєш, чисті і не полатаєш, і не надуть повітрям.

Наполеон, цесар Франції, говорив, часто, що найбільше битв він вигравав — ногами своїх воєнків. Нагальні марші, бандавично перекинені, полки війська з місця на місце і знівечені так п'яніми противниками — він завдячував годоно витривалості ніг своїх воєнків.

Римські легіони користали з послуг особливих "фельчери", що мали за завдання утримувати в чистоті і здоров'ї ноги римських воєнків. Тож не дивіться, що вояки перейшли пішки майже увесь тодішній світ і всюди перемогли.

В часі світової війни французький маршал Фош підчас дефіляди війська з нагоди якогось французького національного свята сказав:

"Покажіть мені ноги одного з воєнків."

На його бажання викликали першого воєнка з ряду і приказали йому зняти черевики. Маршал із задоволенням ствердив, що ноги піхотинця зразково чисті і здатні до довготривалого маршу.

Не знати, чи така інспекція чистоти ніг напр. в якійсь нашій школі чи деінде випалаб задовільно і не треба би нам соромитися своїх власних ніг?

Ноги немовити, повідпарувати, вкрити нагнітками, часто смердючю потом і брудом, неохайні — свідчить про брак особистої культури і зрозуміння, що здоров'я взагалі, зокрема ніг, це наш найбільший скарб. Брудні та занедбані ноги спричиняють різні недомогання, що впливають на нашу вдачу, на наш злий гумор і дразливість. Брудні і вонючі ноги нагадують нас на різні неприємності, на сором, бо вже здалека чути, що ми неохайні. Люди сторонять від того, хто не утримує своїх ніг у чистоті. Особливо у школі, де діти сидять масово — піт ніг дуже прикрив. У гарячому часі, коли ноги під впливом тепла більше потіють, треба дбати ще більше за чистоту ніг.

Як берегти ноги? Передовсім не треба носити надто тісної або надто короткої обuvi, щоб не викривляли собі пальців. Не треба носити обuvi з надто високими об'єдками як це робить жіноцтво. Тягар людського тла опирається на підбиття, т. зн. на великий палець і на п'яті. Коли ставимо ногу на землю, то стопа легко піддається, так запобігає великому стря-

"ЗАМОРОЖЕНИЙ СОН"

Лікарі пробують вилікувати Джека Лума з Спрингфілда, Іллінойс, недужого на страшний недуг пістряка, при помочі обкладання його дедом 5 днів. Пробують цього лікування тому, що деякі лікарі є того погляду, що заморозжування здержує ріст таких чужих тіл, як пістряк.

Літом босо, то треба мити ноги щоденно ввечір, а коли і треба то і частіше підчас дня. Літом осідає на ногах більше пороку й бруду, тимто в тім часі треба подвоїти нашу чистоту ніг.

Вода нічого не коштує, мило дуже мало, треба тільки зрозуміння й доброї волі, а наші ноги будуть усе чисті і не будемо затроювати до-круги себе повітря неприємним потом, з нід.

Вигідні панчохи таксамо важні, як і вигідна обува. Треба вважати, щоб панчохи або скarpітки не були затисні або запліткі, бо тоді натискають пальці. Діри треба добре цирувати, бо небале цирування від постійного витирання спричинює міхурці, незвичайно болючі, що потім тріскають і можуть спричинити за-каження крові.

Скільки поту, що його виділяють ноги, є четвертою частиною всього поту, виділюваного людським тілом, а бодай тричі на тиждень. Ногі треба мити теплою водою з милом, нагнітків не вільно витинати ножиком, бритвою чи жилеткою. Коли вони самі не сходять по теплій купелі, то треба їх мочити у воді з милом, або якоюсь рідиною, яку можна дістати в кожній аптеці. Коли ноги потіють надмірно, треба пересипати їх спеціальним пудром до ніг або тальком.

Найліпшим ліком на вилікування ніг від опарень і нагнітків є вигідні ходаки або сандалі, в яких можна ходити вже на весну аж до пізньої осені. Водночас цим гартуємо наш організм теж проти нежити. Але коли носимо продувні сандалі або ходимо

КРАСА МОВИ УКРАЇНСЬКОЇ І АНГЛІЙСЬКОЇ

Англійська мова дуже складна. Сама основа її німецька. Та поверх цієї основи є грубе наверхування слів з французької, латинської та грецької мови. Як бачимо, то англійська мова дуже сорочата. Та має вона і свою красу. Англійська мова звучить дуже гарно, ядерно, ясно та соністо в англійському перекладі біблій. То дійсна мова англійця, зложена тільки з слів з німецького походження. А коли вчений англієць вживає мови з дуже великою домашньою слів французького та латинського походження, то та мова звучить штучно та бракує їй ясности.

Та й українська мова звучить тоді найгарніше, як хтось вживає тільки чисто українських слів, без домашніх слів, які налетіли в нашу мову з мов сусідніх: московської, польської, румунської, татарської та старо-болгарської. Та в українській мові, в порівнянні з англійською, слів чужого походження розмірно мало. От тому, українцеві не потрібно так часто заглядати до словників, як англійцеві. Більшість слів в англійській книжній мові — то зовсім чужі й незрозумілі слова, і англієць мусить учитися, що вони значать, із словника.

Та головна різниця між мовами англійською і українською в тому, що англійська мова багата на самі назви річей, а українська мова багата словами, що не тільки є назвою для чогось, але й поясненням, яку вартість та значіння мають названі речі. От слова "бродер" і "брат" — то тільки голі назви. Але коли українець скаже "братік", то не тільки говорить він про брата, але вже самим одним словом каже, що той брат любий йому. А коли скаже "соловейко", то ще й гарну місячну ніч весняну пригадає собі.

Вибір.

— Пане директоре, вибачте, але я вже два місяці не отримую платні.

— Вибачаю.

READ THE TRIDENT!

What are the Ukrainians in America doing? For an informative survey, read "Ukrainians in America," by Eugene Lachowitch, in new Trident Magazine, just published.

Also 64 pages of other articles and pictures, including "My Last Days in Carpatho-Ukraine," "The Polish-Ukrainian War," and "The Bolshevik-Ukrainian War."

Subscription—\$1.50; copy—15¢; P. O. Box 13, Sta. D., New York.

ПРИЯТЕЛІ

Ми переконалися, що як тільки хтось має з нами до діла, зараз стається одним з наших багатьох приятелів.

Це діється тому, що ми обслуговуємо людей уже довгі роки і завжди стараємося, щоби зеднати собі якнайбільше приятелів серед усіх тих, котрим ми даємо услуги.

STEPHEN JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5000 Bayonne 2-6540

ЗБОРНІ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

Гудсон, Н. П. Спеціальні збори Бр. св. Йосафата, від. 273, в районі сирни відбудуться в четвер, 31. серпня, в годині 7. ввечір, в гал. церковній, не випадково. Має давати Лобрук, предс.; Ілько Лисогір, кас.; Павло Марко, секр.

В суді.

В окружнім суді відбувається сензаційний процес. При входових дверях на сальо розправ зозний задержав якусь молодую жінку у фантазійному капелюсті з перами.

— Нема вже місця, прошу пані.

— Може знайдеться ще хочби кусок вільного місця на лаві обвинувчених?

WM. TROJANOWSKY

Dealer in Frigidare (Made by G. M.) MAYTAG WASHERS, RADIOS, SINGER'S SEWING MACHINES, SALES — SERVICE — REPAIRS (Найташаве направили і продає.) 129 S. LEHIGH AVENUE, Phone 376 R. FRACKVILLE, PA.

ЗАНЕДБАНИ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

доводять до безпозбавного терпіння. Аналіз крові, лучі "Екс", аналіз сечі, медична екзамінація ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ забезпечують удачу діагнозу. Ревматичні стани, "Гей фібер", астма, клопотні відходової кишочки, піхура, запал і широк лікується модерними способами. — ПОРАДА ЛАРОМ. DR. DERUNA 128 East 86th St., New York City. Кожного дня від 10-2 год. 1 год 4-9. У неділі від 10-2. Особа жадальна для жінок.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

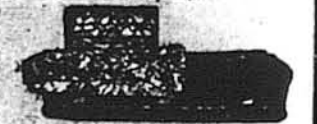

МИРОН ПИТВАН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Без рішучості, як далеко прозвонить. Брава! добрий телефонуйте до нас. Обслуга швидко і дешево. — Офіс: 383 MORRIS AVENUE, near Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Newark 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЗІДЕРТЕРКЕР заряджує погребам по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRAMERCY 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568 BRANCH OFFICE & CHAPEL 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Melrose 6-6577

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

Повний місяць піднявся над горами й освічував шлях Тарзанові. Звірні голоси розносились голосніше і відгомоном котились по поляні. Тарзан підходив саме до просмику, що спроваджував на так звану "поляну воїнів". Та тепер він занюхав запах лавів. Це було певне, що катейські лави були на його слідах.

Цивілізований чоловік, що виріс у місті, ніколи був би не поражував лавів по їх голосам. Але Тарзан це змів. Бо голос кожного лави прохитіється, так, як голос людей. Тарзан знав, що лави знаходяться в поближжі і в них є зовсім не мирні наміри. Це були сердиті, гонючі лави.

Він приспівив ходу. Бо навіть Тарзан не міг припускати, що дасть собі раду з лавими лютими лавими. Він біг через долину так скоро, як лише міг. Його груди при тім глибоко, але рівно віддихали. Також рівно билось серце. Тарзан був знаменитим бігуном. Він знав, як вдержати ритміку в бігу, а водночас не перемучитись.

Та лави бігли також скоро. Їх гарчання ставало все голосніше. Вони занюхали його і мабуть зачули стукіт ніг. Почалися перегони з лавими. Пів милі від нього знаходився лавок. Тарзан менше-більше був певний, що цього ліса він досягне і так урятується. Та сталося щось таке, чого він не передбачав.